

Sibiro lietuviai Lietuvą turi savo širdyse

Liana BINKAUSKIENĖ

Irkutskas ir Barnaulas – tai mano pašnekovų gimtieji miestai. Šiuos Sibiro (Rusija) miestus nuo Maskvos skiria 3-5 tūkstančiai kilometrų, bet net ir už tiek kilometrų randi gyvą lietuvišką dvasią, dainą ir šokį, kulinarinę paveldą, ir, svarbiausia, žmones, aktyviai ir su didele meile puoselėjančius lietuviškas tradicijas, atmintį ir palaikančius lietuviybę tolimuose Rusijos miestuose.

Julija Kudirkaitė, Irkutsko srities lietuvių nacionalinio kultūros centro „Švyturys“ pirmininkė, ir Jelena Skuolienė, aktyvi visuomeninės organizacijos „Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ narė, su džiaugsmu ir pasididžiavimu pasakoja apie šiuose Rusijos miestuose veikiančias lietuvių bendruomenes, jų veiklą, džiaugsmus ir rūpesčius. O bendruomenės – tai pirmiausia žmonės. Kiekvienas su savo unikalia istorija ir patirtimi.

Žmonių likimų istorijos, kurių režisierius – gyvenimas

Julija Kudirkaitė – lietuvių tremtinių dukra. Jos tėtis Juozas Kudirka ir jo mama, Julijos močiutė, iš Šakių rajono kaimo į Sibirą buvo išvežti 1949 m. Tuomet jos tėčiui buvo 14 metų. „Močiutė nespėjo grįžti į Lietuvą, ji mirė 1953 m. Vėliau tėtis vedė, gimiau aš, ir taip likome Rusijoje“, – pasakoja Julija. Užaugusi ji baigė Irkutsko medicinos institutą, tapo vaikų gydytoja. Net ir gyvendama rusakalbėje aplinkoje Julija nepamiršo savo šaknų. Pradėjo mokytis lietuvių kalbos, aktyviai įsitraukusi į Irkutsko lietuvių bendriją 2013 m. tapo jos pirmininke. Jau aštuoneri metai Julijos gyvenimas sukasi tarp darbo, namų ir lietuvių bendrijos gimtuoju miestu tapusiame Irkutske.

Julija Kudirkaitė

Kita šio straipsnio pašnekovė – Jelena Skuolienė – gimė ir užaugo Rusijoje, Altajaus krašte. Čia dar sovietiniais metais susipažino su lietuviu Gintaru Skuoliu, tuo metu šiame krašte tarnavusiu sovietų armijoje. Jaunuoliai susituokė, jiems gimė sūnus, vyresnėlis Antonas, ir jauna šeima įsikūrė Barnaule. Kai sūnui buvo aštuoni mėnesiai, 1989 m. šeima išvažiavo gyventi į Lietuvą pas Gintaro tėvus. Lietuvoje Skuoliai pragyveno penkerius metus. Tačiau netikėtai susirgo Jelenos mama, kuri buvo likusi gyventi Barnaule, ir jauna šeima 1994 m. grįžo atgal į Barnaulą. „Tuomet galvojome, kad neilgam – tik kol pasveiks mama. Bet tais pačiais 1994 metais mirė mano tėtis, o po trejų metų gimė ir antrasis sūnus Robertas. Taip atsitiko, kad mamai pasveikus likome Barnaule visam laikui – gyvenimas mus įsuko į savo verpetą“, – pasakoja savo šeimos istoriją Jelena.

Altajaus lietuvės Jelena Skuolienė, Irina Koricho ir Yana Belis kūrybinėse dirbtuvėse, 2016 m.

Skuolių šeima Lietuvoje išgyveno patį neramiausią ir istoriškai įdomiausią laikotarpį – Baltijos kelią, Nepriklausomybės atkūrimą, Sausio įvykius. „Mes tada gyvenome kaime, apie 80 km už Vilniaus. Man buvo dvidešimt ketveri metai, ką tik buvo gimęs mūsų sūnelis ir, atvirai sakau, – man buvo labai baisu. Žmogiškai suprantu, kad kiekviena tauta nori būti laisva, nepriklausoma, tai normalu, bet kai tau tik dvidešimt ketveri – visai kitaip viską priimi, ir man buvo labai baisu“, – prisimindama savo tuometinę būseną nuoširdžiai prisipažįsta Jelena. Skuolių šeima „Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ dalyvauja nuo 2006 metų. Prieš aštuonerius metus mirus Jelenos vyrui Gintarui, Jelena su sūnumis Antonu ir Robertu toliau tęsė veiklą draugijoje. Jelena socialiniuose tinkluose administruoja tris šios draugijos grupes, yra aktyvi įvairių renginių organizatorė ir dalyvė. „Mano vyras lietuvis. Jis gerai kalbėjo lietuviškai, o aš visai nemokėjau šios kalbos – manau, tai juk neteisinga. Kol gyvenome Lietuvoje, visi šeimoje kalbėjo lietuviškai, tik aš nemokėjau. Su mažu sūneliu taip ir bendravome – jis su manim lietuviškai, aš su juo – rusiškai. Tačiau grįžę į Rusiją pradėjome su vyru kalbėtis

tarpusavyje rusiškai ir vaikas greitai perėjo prie rusų kalbos. Vyriausias sūnus, iki šešerių metų kalbėjęs lietuviškai, dabar jau šia kalba nekalba. Dabar Jelena jau moka lietuviškai.

Robertas, Jelena ir Antonas Skuoliai

Klausimas, kam Jelenai, gyvenančiai Rusijoje, reikia lietuviybės, veiklos lietuvių organizacijoje, pašnekovei – ne naujiena: „Manęs net ir mano vaikai to klausia: „Mama, tu gi rusė, kam tau to reikia?“ Aš jiems atsakau: „Aš nesuprantu, kaip jūs

to nesuprantate, bet man to reikia.“ Man reikia, kad supratimas apie Lietuvą ir lietuvius būtų geras, normalus, teisingas, o ne „na ką ten tie „pribaltai““.

Bendrijoje dalyvauju įvairiose veiklose – ir šokame, ir kiaušinių marginimo technikų, ir kulinarijos mokomės, renginius organizuojame. Aš stengiuosi perduoti tai, ką jau moku – reikia savo lietuvišką pavardę pateisinti. Labai daug bendrauju su lietuviais, turiu daug draugų iš Lietuvos. Taip susiklostė, kad niekada neturėjau Rusijos pilietybės, nuo 1993 m. gyvenu Rusijoje su Lietuvos pilietybe.

Kartais vaikai pakalba, gal grįžkime į istorinę tėčio gimtinę... Tai būtų sudėtinga, bet neatsisakau šios minties. Tik vaikams sakau, kad ir tėtį kartu pasiimsime. Žadėjau vyrui, kad palaidosiu jį jo tėvynėje“, – apie sudėtingus savo gyvenimo vingius pasakoja Jeleną.

Įkvėpimo semiasi iš meilės Lietuvai

„Įkvėpimo veiklai semiamės iš meilės Lietuvai“, – ši Jelenos Skuolienės mintis tarsi apibendrina daugelio bendrijų narių veiklos prasmę ir esmę.

„Švyturys“ yra viena aktyviausių nacionalinių bendruomenių Irkuto srityje. Ši organizacija vienija apie 300 narių, bet pačių aktyviausių skaičiuojama 50–60 narių. „Kadangi čia daug mišrių santuokų, tai „grynų“ lietuvių nedaug jau likę, bet pas mus ateina ir nelietuvių, tarkim, sovietiniais metais gyvenusių ar kadaise tarnavusių kariuomenėje Lietuvoje. Įvairių gyvenimo vingių yra žmonių istorijose. Štai pas mus yra nelietuvių šeima, kuri tarnavo Lietuvoje ir taip ją pamilo, kad dabar dalyvauja bendruomenėje, pasisiuvo lietuvių tautinius kostiumus, dainuoja lietuviškas dainas. Viena mergaitė rusė Lietuvoje baigė mokyklą, dalyvauja bendruomenės veikloje ir yra labai aktyvi. Mes kviečiame ir laukiame visų, kurie domisi Lietuva ir kuriems tokia veikla patinka“, – įdomias žmonių istorijas pasakoja draugijos pirmininkė Julija.

„Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ vienija represuotus, 1941 m. į Altajaus kraštą atvežtus žmones ir šiame krašte gimusius jų palikuonis. Tuomet iš Lietuvos į Altajų buvo atvežta daugiau kaip 7000 lietuvių. Beveik jau nėra gyvų pirmųjų tremtinių, bet organizaciją papildė naujoji karta – jų anūkai ir proanūkiai, gimę Altajuje. Šiuo metu organizacijoje yra 93 nariai, kurių daugumą sudaro ištremtųjų palikuonys. Tai ir senjorai, ir įvairiose srityse dirbantys žmonės, ir jaunimas.

Altajaus lietuviai prie paminklinio atminties kryžiaus , skirto mirusiems tremtyje lietuviams 1941-1956 m. (kryžius pastatytas organizacijos iš Zavadskoje pastangomis, 2016).

„„Švyturio“ lietuvių bendruomenė – kaip antra šeima“, – džiaugiasi Julija. O veiklos lietuvių bendruomenėse netrūksta. Kaip išskirtinį įvykį Julija Kudirkaitė mini bendradarbiavimo sutartį tarp Irkutsko ir Vilniaus miestų. „Vilnius yra mūsų miestas partneris. Irkutske simboliniame giminingų miestų mini parke dabar puikuoja Vilniaus miesto herbas, ir tai labai svarbu visiems lietuviams, gyvenantiems Sibire“, – didžiuojasi „Švyturio“ pirmininkė. Šių dviejų miestų partnerystė trunka jau 10 metų.

Tarp svarbiausių šios bendruomenės darbų – istorinės atminties išsaugojimas. Vasarą vykdomos ekspedicijos į tolimesnius Irkutsko kaimus, rajonus, ieškoma lietuvių palaidojimo vietų, tvarkomos senosios lietuvių kapinės, atstatomi kryžiai. „Stengiamės šį paveldą kaip nors išsaugoti. Nes visos senosios kapinės srities teritorijoje jau baigia išnykti: anksčiau daugelis lietuvių kapus žyminčių kryžių buvo iš maumedžio, per gaisrus dauguma jų sudegė, kiti supuvo, nugriuvo. Tai šiame bare didelis darbas dirbamas“, – pasakoja J. Kudirkaitė.

Lietuvių antkapių liekanų, išsibarsčiusių Irkutsko pakrantėje po 1971 m. potvynio, rinkimas Šamankos kaime.

Nuo 2015 metų „Švyturys“ aktyviai bendradarbiauja su VŠĮ „Bistrampolio dvaras“. Jos vadovas Rimantas Gudelis remia organizaciją finansiškai, padeda rašyti ir rengti projektus. Anot pašnekovės, Lietuvoje Užsienio reikalų ministerija ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerija organizuoja įvairius seminarus, kursus dėstytojams. „Lietuva turi labai gerų programų, labai palaiko lietuviškas bendruomenes Rusijoje, tik dabar pandemija sujaukė mūsų planus“, – pažymi J. Kudirkaitė.

Įsimintinos bendruomenių gyvenimo akimirkos

Julija pasakoja nepamiršamas „Švyturio“ veiklos akimirkas: „Pasaulio Lietuvių Bendruomenė Irkutske organizavo bėgimo maratonus „5 km už Lietuvą“. Mes taip pat bėgome su visa LT simbolika. Vienais metais tokiame bėgime dalyvavo net viena 80 metų senjorė Genutė Bačiūnaitė-Predanova. Ji pasakė tada: na, 5 km aš nenubėgsiu, bet nors 100 m už gimtąją Lietuvą nubėgsiu. Ir nubėgo.“

Bėgime dalyvavo Genutė Bačiūnaitė Predanova (dešinėje).

Kita įsimintina akimirka – kai lietuvių kultūros centras „Švyturys“ laimėjo geriausio Irkutsko nacionalinio kultūros centro konkursą. Mes surinkome daugiau nei 24 000 palaikymo balsų, beveik 11 000 balsų aplenkę pagrindinius konkurentus Čingischano palikuonis (vietinius buriatus). Visa Lietuva, pradedant moksleiviais bei studentais ir baigiant senjorais, palaikė mus visą šį konkurso laikotarpį. Ieškojome palaikymo visur, kur tik galėjome: aš kreipiausi ne tik į Sibiro, Rusijos lietuvius, bet ir į viso pasaulio lietuvius, į visas lietuvių organizacijas pasaulyje, parašiau į Lietuvą, ne tik pažįstamiems ir giminėms, bet ir organizacijoms, universitetams. Gavome laiškų iš Lietuvos senjorų, jie rašė: sekame ir mes balsavimą ir, štai, nueisiu kaimyną paraginsiu, kad balsuotų už jus. Tai labai jaudino. Turėdami tokį palaikymą mes laimėjome ir gavome mero prizą. Bet įdomiausia šiame konkurse, kad visas Irkutskas labai aktyviai sekė balsavimą, nes tokio dalyko dar nebuvo matę, kad Lietuvių centras eitų balsas į balsą su Buriatijos centru. Mums labai džiugu, kad visi kartu įrodėme, jog lietuviai, net ir išsibarstę po skirtingus kontinentus, yra vieninga ir išdidi tauta“, – džiaugiasi tautiečių palaikymu Irkutsko lietuvių kultūros centro „Švyturys“ pirmininkė Julija Kudirkaitė.

Abi šios Sibiro lietuvių bendruomenės stengiasi puoselėti tradicijas, papročius,

supažindinti bendruomenę su kultūra, istorija, muzika, daile, literatūra. Lietuviškų tradicijų puoselėjimas neįsivaizduojamas be lietuviškos virtuvės: gaminami vėdarai, cepelinai, kugelis, šaltibarščiai, kepami kūčiukai. Aplanko šiuos kraštus ir atlikėjai iš Lietuvos. Štai Irkutske svečiavosi aktorius Juozas Budraitis, Irkutske ir Barnaule – muzikantai Rokas ir Sonata Zubovai. Vyksta įvairūs muzikos, literatūros, poezijos vakarai (Donelaičio, Maironio ir kt). Lietuvių bendruomenės švenčia lietuviškas šventes – Žolinę, Kalėdas, Velykas, Užgavėnes, bet svarbiausia šventė yra Vasario 16-oji.

Irkutske ir Barnaule mokomasi lietuvių kalbos, veikia šeštadieninės mokyklos. Irkutske dėsto Rimantas Makaveckas, o Barnaule – Regina Zakarevičiūtė. Dėstytojai nuolat kelia savo kvalifikaciją Lietuvoje kursuose, kuriuos organizuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Vaikų šokių ansamblis „Perliukai“ parodoje „Lietuva, tavo grožis žavi“ .

„Iki pandemijos važiuodavo mūsų mokiniai ir dėstytojai į kursus Lietuvoje, dvi savaites praleisdavo lietuviškoje aplinkoje, ta patirtis buvo neįkainojama ir nuostabi“, – džiaugiasi J. Kudirkaitė.

„Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ nariams įsimintini kultūriniai renginiai – 2017 metų rudenį vykusios M. K. Čiurlionio tapybos darbų reprodukcijų parodos bei muzikantų Roko Zubovo ir Sonatos Zubovienės koncertai Barnaule. Taip pat akimirka, kai 2015 m. rugsėjo 10 d. Taikos vėliavą Lietuvos Respublikos Seimui įteikė JT nevyriausybinės organizacijos Tarptautinio taikos vėliavos komiteto prezidentė dr. Alicia Rodriguez. Iškilmingą ceremoniją tada padėjo surengti šio tarptautinio komiteto koordinatoriai Svetlana ir Viačeslavas Sopolevai iš Bijsko (Altajaus kraštas) miesto. Sėkmingai įgyvendinti projektai, skirti Lietuvos vardo 1000-mečiui ir Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti. Jiems bendruomenė ne kartą gavo finansinę paramą ne tik iš Lietuvos, bet ir Altajaus krašto valstybinių institucijų. -

Lietuva traukia dėmesį

Abi pašnekovės, Julija ir Jelen. yra pastebėjusios, kad per renginius lietuvių stendai ir pasirodymai visada patraukia žiūrovų dėmesį. Kas skatina kitų tautybių žmones domėtis lietuvių kultūra?

Štai Irkutske vykstančiuose Tautų draugystės festivalio renginiuose dalyvauja visi nacionaliniai miesto kolektyvai. Julija atkreipė dėmesį, kad daugelis šiuose renginiuose dalyvaujančių žmonių su ilgesiu prisimena Lietuvą, visi sako, kad šis kraštas visada išsiskyrė ypatinga kultūra, tradicijomis, šventėmis, miestų ir gamtos grožiu, todėl žmonėms tai labai įdomu.

Jai antrina ir Jelen. Skuolienė iš Altajaus Barnaulo miesto. „Lietuvių kultūra labai įdomi. Altajaus krašte gyvena 146 tautybių atstovai. Bet renginiuose žiūrovų dėmesį visada patraukia užrašas „Lietuvių kultūros draugija“. Daugelis pamatę lietuviškus užrašus stabteli, atkreipia dėmesį: „O, lietuviai, iš kur jūs?“. Daug kas nežino istorijos“, – pastebėjimais dalijasi pašnekovė.

Štai konferencijoje „Prakalbinta Sibiro kančia“ buvo pristatyta Algirdo Šukio biografinė knyga „Taip buvo....“ («Так было...») rusų kalba. . Algirdas Šukys – genialus Lietuvos matematikas, pedagogas, automatizuotų valdymo sistemų ir matematinių sistemų teorijos pradininkas, daug prisidėjęs prie taikomosios matematikos kūrimo Altajaus politechnikos institute. Didžiąją gyvenimo dalį jis užsiėmė pedagogine veikla: dėstė Altajaus politechnikos institute Barnaule, o grįžęs į Lietuvą – Vilniaus universitete. Keturiolikmetis Algirdas su mama ir jaunesne sesute 1941 m. buvo ištremti į Altajaus kraštą. Būtent šiam jo gyvenimo

laikotarpiui ir skirta prisiminimų knyga „Taip buvo...“. „Daugelis labai nustebė pamatę, su kokia meile mokslininkas aprašė tuos sudėtingus ir tragiškus įvykius – šis žmogus buvo praėjęs daug tremties išbandymų, iškentęs badą, skurdą. Skaitydama šią knygą juokiausi, verkiau, baisėjausi ir žavėjausi“, – pasakoja Jelena Skuolienė.

Tremtinio, matematiko Algirdo Šukio biografinės knygos „Taip buvo...“ («Так было...») rusų kalba pristatymas. Lietuvos Respublikos ambasadorius Rusijos Federacijoje Eitvydas Bajarūnas ir Algirdo Šukio anūkė Tatjana Šukytė. 2021 m rugsėjo 26 d.

Knyga parengta lietuvių bendruomenės pastangomis, pernai knygos leidimą parėmė Altajaus krašto vyriausybė. Iš lietuvių į rusų kalbą vertė Jelena Skuolienė, darbas truko ketverius metus. Knygos tiražas – 100 egz. (2020 m), o tais pačiais metais Socialinių reikalų priežiūros departamentas prie LR SADM skyrė finansavimą papildomam knygos tiražui ir išleista dar 150 egz. Knygos leidimu rūpinosi A. Šukio anūkė Tatjana Šukytė, „Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ narė, dabar gyvenanti Barnaule.

Jubiliejinis ruduo: dėmesys tremčių atminimui ir ateičiai

Abi šios visuomeninės Sibiro lietuvių organizacijos – Irkutsko srities lietuvių tautinis-kultūrinis centras „Švyturys“ ir „Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ – šį rudenį paminėjo savo veiklos jubiliejus. Irkutsko srities lietuvių tautinis-kultūrinis centras „Švyturys“ – dvidešimtmetį, „Altajaus krašto Lietuvių kultūros draugija“ – trisdešimtmetį. Tai buvo puiki proga bendruomenėms ne tik apžvelgti veiklos rezultatus, bet ir apmąstyti savo misiją.

Konferencijos, skirtos tremčių 80-mečiui, dalyviai, 2021 m. rugsėjis.

Rugsėjo 22–27 d. Altajuje įgyvendintas projektas „Atmintis įveikusi užmarštį“, kurio metu įvyko šventiniai renginiai „Lietuvos kultūros dienos Altajuje 2021“, skirti organizacijos 30-mečiui. Projektą įgyvendinusios visuomeninė organizacija „Altajaus krašto lietuvių kultūros draugija“ ir Tarptautinė solidarumo ir demokratijos asociacija „Mes“ šiai progai suorganizavo plačią kultūrinę programą su etniniais akcentais, ekskursijas, parodas, bet svarbiausia buvo konferencija „Prakalbinta Sibiro kančia“, skirta Lietuvos žmonių pirmųjų tremčių 80-mečiui paminėti, pagerbti visų nuo Lietuvos atskirtų, už Lietuvą kentėjusių ir Lietuvai savo gyvenimą bei darbus skyrusių atminimą. Apskritas stalas „Svajoju gyventi

Lietuvoje“, supažindino Sibiro lietuvius su Grįžtančių į Lietuvą politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių programa, suteikė informaciją apie Lietuvoje galiojančius naujausius teisės aktus rūpimais klausimais.

Jubiliejinuose renginiuose dalyvavo atstovai iš lietuvių bendruomenių Rusijoje ir Kazachstane. „Lietuvių bendruomenės iš Krasnojarsko, Buriatijos, Irkutsko, Jakutijos, Smolensko, Lietuvos, Kazachstano – tai mūsų lietuviška šeima, kurią vienija bendras tikslas saugoti, populiarinti lietuvių kultūrą ir garsinti Lietuvos vardą“, – sako „Altajaus krašto lietuvių kultūros draugijos“ pirmininkė Irina Koričko.

Irkutsko srities lietuvių nacionalinio kultūros centro „Švyturys“ 20-ies metų jubiliejus minėtas spalio 12–16 d. Vyko projekto „Baikalas ir Baltija – du krantai ir du likimai“, skirto šiam jubiliejui ir Irkutsko ir Vilniaus miestų partnerystės 10-mečiui paminėti, renginiai. Svečiai išvydo R. Pridanovo kurtą filmą „Atminties švyturys“, kurio pagrindiniai veikėjai – lietuvių centro nariai. Taip pat pagerbtos Lietuvos žmonių tremties įamžinimo vietos.

Aktyvios tautiečių pastangos puoselėti lietuviybę užsienyje nelieka nepastebėtos Lietuvoje. LR užsienio reikalų ministerijos garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medaliu apdovanota Altajaus lietuvių bendruomenės pirmininkė Irina Koričko. Irkutsko lietuvių bendruomenės pirmininkei Julijai Kudirkaitei įteiktas LR užsienio reikalų ministro G. Landsbergio sveikinimo raštas.

Jubiliejus pažyminčias bendruomenes šį rudenį aplankė Lietuvos Respublikos ambasadorius Rusijos Federacijoje Eitvydas Bajarūnas.

Lietuvos Respublikos ambasadorius Eitvydas Bajarūnas, ambasados darbuotojai ir Rusijos lietuviai Altajaus lietuvių bendruomenės 30-mečiui skirtuose renginiuose.

„Ambasada Rusijos lietuviams galėtų būti „langas į Lietuvą“, o Rusijos lietuviai – „langas į Rusijos regionus“. Tad darbas su lietuvių bendruomenėmis, esančiomis Rusijoje, yra mūsų vienas prioritetinių darbų. Pernai planus labai pakoregavo pandemija, teko atidėti daugumą planų. Visgi susitikau su Sankt Peterburgo ir Smolensko lietuviais. Na, o šiemet pavyko aplankyti Krasnojarsko, Irkutsko ir Altajaus lietuvių bendruomenes, susitikti su lietuviais iš Pskovo, Buriatijos, Karelijos, Jakutijos ir kitų Rusijos regionų.

Mūsų tautiečiai, įvairiais likimo keliais atsidūrę toli nuo Lietuvos, yra mūsų Lietuvos žmonės. Visi turi savų priežasčių, kodėl jie ten liko gyventi: tai ir šeimyninės situacijos, karjera, ir taip susiklosčiusios gyvenimo aplinkybės. Mūsų konsulinių misijų metu nemažai šeimų klausinėjo apie grįžimo į Lietuvą sąlygas.

Išskirčiau tris aspektus, kuriais reikia mūsų dėmesio lietuviams Rusijoje: kultūrinį, socialinį ir švietimą. Auga nauja karta, kurios jau beveik niekas su Lietuva nesieja. Tai, be abejo, švietimas yra prioritetinis ir šioje srityje mes turėsime būti inovatyvūs, ieškoti naujų kelių ir formų. Tai itin svarbu norint išlaikyti tautiškumą ir santykį su Lietuva. Pradėjome galvoti apie profesionalius nuotolinius lietuvių

kalbos kursus, kad galimybę mokytis lietuvių kalbą turėtų kuo daugiau Rusijoje gyvenančių ir norinčių mokytis šią kalbą žmonių. Maskvos J. Baltrušaičio vidurinė mokykla čia turi nemažai patyrimo. Sibiro lietuviai domisi tautinių dainų ir šokių pamokomis, tautinių kostiumų siuvimo aspektais, reikia specialistų paramos šioje srityje.

Irkutsko srities lietuvių nacionalinis kultūros centras „Švyturys“ šį rudenį minėjo savo veiklos 20-metį. Parodoje – lietuvių bendruomenės Irkutske gyvenimo akimirkos.

Bet sunkiausias klausimas – tremtinių kapų tvarkymas. Šiandien po Sibirą ir kitur išsimėtę šimtai vietų, kur yra palaidoti lietuviai, nuo masinių – iki pavienių kapų. Reikia galvoti apie naują kapų įprasminimo koncepciją įtraukiant vietinius lietuvius į šią iniciatyvą, nes vietinės bendruomenės tampa atminimo vietų ir jų išsaugojimo puoselėtojomis. Tartis reikia ir su vietine valdžia, nes be jos pagalbos ir palaikymo nelabai ką padarysime. Ieškosime naujų formų ir būdų lietuvių kapų tvarkymo ir atminimo išsaugojimo bare.

LR Seimas 2023 metus rengiasi paskelbti Tremtinių ir politinių kalinių metais. Lietuvių bendruomenės Rusijoje šią žinią sutiko džiugiai, pakylėtai, ir tikisi

didesnio dėmesio. Džiaugiamės atsiradusiu ypač stipriu centru LR Seime ir aktyvia Seimo narės Dalios Asanavičiūtės veikla ir dėmesiu Rusijos lietuviams. Didelį darbą koordinuojant Rusijos lietuvių veiklą atlieka ir Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės pirmininkas prof. Gintautas Želvys. Labai dėjaugiamės aktyviais Krasnojarsko, Irkutsko, Altajaus, Buriatijos ir Smolensko lietuvių bendruomenių vadovais Antanu Rasiuliu, Julija Kudirkaite, Irina Koričko, Bernardu Razgumi ir Pavelu Paukščiu.

Dėmesys, pagalba sprendžiant specifinius poreikius ir noras, kad jų neužmirštu toliau – tai pagrindiniai dalykai, ko šiose Rusijos žemėse gyvenantys žmonės nori. Mat pandemija kuriam laikui sustabdė žmonių bendravimą, kontaktus. Mano paties išpūdis toks ir buvo, kad jie jaučiasi gerokai pamiršti ten.

Noriu atkreipti dėmesį į tokį aspektą. Rusijos lietuvių diasporos situacija specifinė, ji skiriasi nuo kitose pasaulio šalyse esančių lietuvių diasporų. Nes čia, be meilės, mokslų ir karjeros migrantų, kaip dabar jau daugelyje šalių, yra ir tremtys. Būti lietuviu Amerikoje ir Sibire – tai nėra tas pats. Sibire būti lietuviu ir identifikuotis lietuviais buvo be galo sunku. Todėl mūsų dėmesys tai diasporai turi būti dvigubai didesnis. Bet dabar situacija pasikeitusi. Rusijoje veikia labai populiari koncepcija – „Tautybių namai“. Vietos valdžia tautinėms bendrijoms skiria patalpas, ten vystoma veikla, vyksta šventės. Nes iš tiesų vietos valdžia labai palaiko tautines bendrijas. Matyt, Rusijoje regionų daugiatautiškumas yra kaip privalumas. Štai, man kalbantis su Krasnojarsko gubernatoriumi, pastarasis labai didžiavosi, kad pas juos gyvena net 153 tautybių žmonės.

Lietuvių bendruomenės Rusijoje – tai jau trečia, ketvirta kartos. Daugelis jų jau nekalba lietuviškai. Svarbu, kaip minėjau, tęsti lietuvių kalbos mokymą, bet svarbiausia, kad jie jaustų savo santykį su Lietuva. Lietuvių bendruomenės bus visada, kol bus gyvas santykis su Lietuva ir jausmas, kad tavo šaknys yra Lietuva“, – teigia ambasadorius Eitvydas Bajarūnas.

Nuotraukos lietuvių bendruomenių archyvo.

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

www.pasauliolietuvis.lt

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

